

LA TOMASA

SETMANARI CATALA

10 centims lo número.

Any XII Núm. 545

Barcelona 9 de Febrer de 1899

DISPONIBLE

Si vol algú companyia
durant aquet Carnaval
li deixarem la Sofia,
si 'ns promet, baix garantia
que no li farà cap mal.

De dijous á dijous

PRELIMINARS DEL CARNESTOLTAS...

PER mes que sembli que no, ja hi som! . . Ja estém en p'e regnat del Deu de la broma. No falta qui assegura qu' aixó del Carnestoltas no va y torna cad' any com alguns se creuen, sino qu' es una mena de nostre pa de cada dia ó una especie de personatge obligat que desempenya sempre 'l primer paper en la comedia de la vida. O en altres termes: que vivim en perpétuo Carnestoltas.

En efecte; te moltes apariencias de vritat aquesta opinió y casi 's pot considerar com axion à ica desde 'l moment qu' observém tantas cosas estranyas en aquest mon de monas. Pero ab tot jo sostinch que si be es cert que'l Carnestoltas no mort may, experimenta no obstant en aquesta temporada, una especie de recrudescencia, (algo aixís com una *Carnavalitis aguda*), per lo qual va fer molt santament aquell gat de 'ls frares que inventá las saturnals, bacanals y demés precursors del actual Carnestoltas. Enhorabona que la humanitat fassi comedia durant los dotze mesos del any; conformes, en que mitj mon ensarroni al altre milij durant trescents seixanta cinch días; pero al menos, que uns quants d' aquests dias sigan assenyalats com à festas oficials de la *ensarronada*. Per xó la gent d' aquets dias, menteix tapantse la cara aixís com en lo resto del any considera la máscara perfectament inútil per mentir.

Y la vinguda del Carnestoltas 's manifesta per síntomas precursors que no fallan. Desde algun temps avants la comedia humana pren un caracter agut que la faria *abhorrible*, si no fos qu' un ja s' ho considera com esbrónchs de Carnaval.

En efecte.quina época del any com no fós baix los auspicios del deu Momo podia pëndres en sério la sortida de «*La Veu de Catalunya*»?... En quin temps, no sent en las proximitats del Carnestoltas 's compendria un periódich de la crosta de baix, polaviejista y reaccionari escrit y elaborat pe 'ls Llunas, Aladerns y demés terribles menja-capellans de «*La Tramontana*.»

¡Vinga molt enhorabona á la Rua del diumenge proxím lo *rey de la Broma*! ¡Pot estar segú que desde un balcó de la Rambla de las Flores se 'l reb à molt dignament y ab tots los honors deguts á sa elevada gerarquia!

*
**

Un altre dels precursors de Carnestoltas ha sigut l' estreno de «*La Farsa*» d' en Guimerà.

Pot dirse ben bé que 'l titul ha resultat simbólich per l' art, pel públich, y per la empresa.

Per l' art, una comedia ordinariota, xavacana, inverossimil. Pe'l públich una *lata* de consideració, una *risada* en regla, una demostració mes, de que 'l mestre (?) 'ns tracta de ruchs, ja que de son ingeni reserva 'l gra per Madrid y la palla per Barcelona; y no obstant per justificar la *farsa* 'ls baus qu' omplian lo teatro li feren una ovació (no sabém si també en *farsa*). Per la empresa resulta 'l titul altament simbólich, porque

l' autor y 'ls seus amichs li haurán jugat la *farsa* d' omplir lo teatro un dia (com de costum en tots los estrenos d' en Guimerà) y... després, *si te he visto no me acuerdo*. Aixís, donchs, mentres duri la actual quinzana pot esplotarse 'l titul en lo cartell, posant,

La Farsa

(Comedia de circunstancias)

¡Pero com á obra de circunstancias, la cansó popular «*Blancaflor*» armonisada (?) per la escena, per lo nostre eximi amich, en Adrià Gual!... ¡Caballers, alló si que fa Carnestoltas! Al ó si qu' es un *esbrónch* monumental al art, al bon gust y al públich!

Fins ara en las banyerías de 'ls modernistas s' hi veyá, encare que poch, *algo* que cridava l' atenció mal fos sino per la escintricitat ó pel *tour de force*. Pero en la *Blancaflor* de 'n Gual no s' hi veu mes que una tonteria impossible, una presunció irritant de pendre al públich per *primo*. No obstant, hem de dir en honor de la veritat, que 'l escà: públich del *teatro intim* va castigar la ossadia del me enut poeta, com castigan 'ls miróns de la *Rua* als gitanos del Clot que van á la *Rambla* per avergonyir á tothom y surten eils que no son bons ni pe 'ls gossos. Aixís va quedar en Gual després de la *Blancaflor*. ¡Mese:corregut que si li haguessin tallat las me enas!

Ab tot, tinch noticias de que 'l simpátich modernista no s' espanta y decidit á fer entrar al públich en las vias del art nou ja te en cartera un remat d' obras del corte de *Blancaflor*, per estrenar à la primera oportunitat. L' home, á qui no li faltan ni medis ni... melenas, está engrescadíssim en popularisar desde las taulas del Teatro Intim, los fruyts mes delicats de la música del poble Un amich, m' ha fet molts elogis de l' obra titulada «*La Festa*» basada en una coneguda melodia popular, qual argument es interessaníssim. Surt primé lo pare putatiu de Nostre Senyor y dispara un' arma de foch, fent caure un aucell d' un arbre de la *Rambla*. Surt després una alta personolitat de la milicia (que segurament voldrá simbolisar en *Polavella*); luego compareix una bona dona tocant á combregar y finalment compareix un confrare de 'n Girona rich, posant dolssament un violí La música diu qu' es preciosa, com arrancada de la fresca mussa popular, y en quant á la lletra mos lectors poden anticipadament saborejarla, puig diu aixís;

Sant Joseph. —Demá es festa
Sant Joseph la fa
agafa la escopeta
y se 'n va á casa...

Tira un tiro
mata un pardal
En *Polavella*. —Passa un frare
vestit de general.

La Dona. —Passa Santa Ana
tocant la campana

L' home. —Passa Sant Martí

tocant lo violí.

—Teiò—

Després d' aquesta, si 'l públich ho permet, diu que 'n Gual te ja en preparació algunas altras *armonisacions escèniques* com la titulada *El Ruch* basada en la magnífica me odia

P oreu, ploreu ninetas
qu' en Gual está malalt etc.

la titulada «*El Seductor*» adaptada á la xamosa cansó

Lo senyor Ramón—enganya à las criadas, etc.
la que du per nom «*El gat y la rata*» motivada en lo xistós ayre popular que comensa

Al carrer mes Alt
n' hi ha una finestreta,
passa un senyoret etc. etc.

com també la hermo.íssima «Cansó de 'n Tururura» ahont se refereix alló de

l' aubercoch y la figa madura.

y la no menos bonica que comensa

Al carrer del Vidre
n' hi plantan una oliva
fresca y polida
y hermosa com un sol.

Y després d' aquestas—sí com es de creure lo públich sab apreciarne las bellesas—diu que vind à magníficas *armonisacions escèniques* populars tan bonicas com los que comensan aixís.

La lluna, la pruna
vestida de dol...

De la Seu, fins al cantó
'Nem á cal beco...

Lo Jan petit com balla
balla, balla, balla...

La gallina politana,
pon un ou cada setmana...

Manetas, manetas
toca las tetas...

Cargol treu banya
puja á la montanya...

—
¿Pastoret d' ahont vens?
—De la montanya, de la montanya...

—
La sardana de la *be'lana*
pica de peus-y balla de gana...

—
Lo barret d' aquest senyó
qu' ara passa pe 'l canió...

Y moltras altras, ab lo que 'l secundíssim y melenut escriptor 's farà digne de la immortalitat..... y de que l' any vinent, si 's celebra la so'emne entrada de 'n Carnestoltas, los seus admiradors 'l coloquin en lo soli de S. M. lo Rey de la Broma.

* * *

Sig'e precursor del Carnestoltas, ho hasigut igualment la *evolució* d' aquesta plenyade de lluhit jovent avansat cap á la monarquia ó com si diguessim envers las garrofas. E ls podran haver tingut una desaprensió mes que regular y unas *tragaderas* ab aixamples, ab alló de l' *accidentalitat de la forma de Govern*, pero al menys no pot negarse 'shi una gran oportunitat, girantse la casaca entre l' estreno de *La Farsa* y l' arribada de 'n Carnestoltas. Diu que totas las cosas venen pe 'l seu temps com las figas per l' Agost y aixís oom hi ha fets que so's poden passar entre Tots-Sants y Manresa, las *evolucions* de la índole de la dels joves-banderetas, sols caben entre una *farsa* y un Carnestoltas... Siga molt enhorabona y si voien un bon concell, no perdin lo temps voreja it pe 'ls encontorns de la plassa Real. Pensin qu' en *La Veu de Catalunya* hi ha sous de trenta duros pe 'ls renegats y en la *Trasatlántica* petites canonigias pe 'ls penedits.

Sense comptar que potser próximament 's farán requetés á montanya á rahó de duas pessetas per barba y y espardeñas de mes á mes.

Animo donchs y ¡risca 'l Carnes'oltas!

BERTRÁN DE L' Os.

UN ESBRONCH

SONET

Així has vingut al ball? C'a 's veu que 'l tino,
perts per l' afany d' aná ab cara tapada;
qui 's presenta com tu, tan mal forjada,
es que 'l seny ha perdut, segons jo opino.
Per mes que 'm trenco 'l cap y m' amohino,
barrinant de que vas, bo y disfressada,
no puch endevinar ¡mala neg. da!
si vas de *pierrrot* ó be de *xino*.
¿De patje dius que vas? ningú ho diria;
donchs no t' enfadis si ab franquesa tatxo,
de ridicul y... cursi 'l teu ropaxe.
puig crech, y es la vritat que lo teu *tratjo*,
que tu ab formalitat dius que es de *patje*
ab petites variants pot ser de... *patxo*.

Q. MALLEU.

A una que vol disfressarse

Sonet

Ja qu' es avuy gran moda 'l reb. ix. rse,
per Carnestoltas, d' home á criatura,
segueix tu la corrent y á ta futura
demánali uns enaguas, y ¡animarse!

Un vestit de *bebé* es facil trobarse,
trobá perruca *ad hoc* á ningú apura,
igual que per sombrero se 'm figura
que ningú ha quedat may de disfressarse.

Las mitjas omplas be de serraduras
perque l' ausencia de tas carns no 's noti;
te pintas un poquet; ¡fora bigoti!
y... ¡ardando! ja pots corre á ter posturas...
segur de que al mirart' la gent sensata
't tractarán de ¡sola de sabata!

M. CARBÓ D' ALSINA.

—Ja tinch lo traje amañit
per fer broma aquesta nit.

—¡Ah, salau! Això va bé.
¡Quina broma que faré!

—¡Cap al carré á fer tabola!
¡A gosar! ¡Rodi la bola!

—¡Animació colosal!
¡Gran, magnífich Carnaval!

—¡La Carolina m'espera!
¡Avuy faig lo calavera!

—¡Pillo, tornam los vint duros!
—(¡Un inglés! ¡Ay quins apuros!)

JA HA REBUT

— ¡Bretol, m' ha ben arreglat!
¡Ni un sol céntim m' ha deixat!

— ¡Trampós, 't seguia 'l rastrel ..
— (¡Ay mare meva; 'l meu sastre!)

— ¡De quin modo 'm diverteixo!
¡Inglesos, jo us maleheixo!

— ¡S' acostan lo sombreroer,
fondista y 'l sabater!

— ¡Ja t' hem conegut bribó!
— ¡No 'm peguin mes! ¡Prou! ¡Perdó!

— ¡Lo final es prou sabut!:
¡Qui gemega ja ha rebut!

K. Bernat

Dígali "Carnaval,"

dígali "Carnestoltas"

Aixís com tant se val dirli barret, com sombrero; dígali Carnestoltas, dígali Carnaval, es lo mateix: ¡Dígali H!

Y tant es així que 'ls sabis que van buscant la etimología de las paraulas, ab igual afició que las noyas solteras, per forsa, buscan qui las porti á la vicaría, han averiguat que Carnaval, voi dir que la *carn* se 'n va pera obrir pas al bacallá y demás articles propis de la Quaresma. Es dir, la paraula Carnaval, podém convertirla en Carn-avall, ab permís dels senyors sabis. Aixó es: que la carn está de baixa, fent abdicació de tots sos drets en favor de don Bacallá, D. Llus, D.ª Arengada y demás individuos de la familia *magre*.

La paraula Carnestoltas, está composta (segons opinió també d' aquets *buots de la llengua*, d' aquets sabis analisadors de frases) de la veu *carn* y 'l verb llatí *tollo*, que significa "treure"; y aixís, donchs, *Carnestoltas*; vol dir: *treure la carn*.

Per 'xó hem dit: "¡Dígali Carnaval, dígali Carnestoltas!..." Perque que la carn se 'n vagi ó que la treguin, los resultats son los mateixos; desseguida comensa lo regnat de l' aborrida Quaresma.

Per aquet motiu, avants de sometrens á las tiranías de S. M. D.ª Magricias, nos doném tres días de bona vida, fent cada qual la seva tabola, del millor modo que li dona á entendre 'l deu *Momo*, que es lo deu de la gresca y las ganyotas, pero un grandíssim xafarder y hurleta, que fou expulsat del cel per *criticón* y tafaner.

Las bromas del Carnaval, son casi tant antigas com lo menjar y beure y un poch mes velles que 'l barret de copa de 'n Figuerola.

Lo Carnestoltas es anterior á la institució del Cristianisme. Tots los pobles de l' antigüetat, á pesar de ser mes serios que 'n Samaranch, dedicavan també alguns días del any á la gatzarona.

Los hebreus, celebravan la festa de *Pharino* disfressantse y clavant cada esbronch, capás de fer corre al mateix Sagasta, si en aquella época haguessin existit yanquis y s' haguessin *anèxionat* colonias.

¿Y 'ls grechs? ¡També bromejavan! ¡També tenían días d' expansió y alegría! Anticipantse als pares de "La Fulla" actuals, homes y donas se cubrían la cara ab fullas ó se la desfiguraban enmascarantsela á tall de carboner.

Y si aquets datos no fossin suficientes á demostrar que 'ls pobles de l' antigüetat, sabían divertirse quan convenia, bastará citar las saturnals de la vella Roma, en que l' esclau se

posava 'ls vestits de son amo y senyor, menjava ab ell á sa taula y dormía en son llit, y manava y se l' obehía, com si no hi hagués mes amo qu' ell á la casa. Los esclaus romans, per lo que á ditas festas se refereix, podriam compararlos als municipals y buots, que en días d' eleccions son *advocats* y *capitalistas*, pera tornar l' endemá á *dar la vuelta á la manzana*, y á ferse cárrech de la *burxa*.

La única diferencia que hi ha entre uns y altres, es, qu' aquells esclaus treballavan luego hasta caure rendits per la fatiga, y 'ls nostres municipals y buots, descansan de las *correrías* del día avants, fenthi petar cada vacayna, que fa venir son al ciudadá mes desvetllat.

Varias ciutats europeas han adquirit certa celebratat per aquesta classe de festas, sent la primera d' aquellas la hermosa Venecia, en la que, durant la república, acudía á sos carnivals gent de totas las nacions, ansiosa de disfrutar de las festas venecianas, ahont se reya hasta trencarse, y ahont se vessava tot, com se diu vulgarment.

A Roma y á París, se celebra un Dimars gras, parecut al nostre Dijous, durant lo qual la gent del poble, que com diu en Ricardo de la Vega, "*también tiene su corazoncito*" corra per plassas y carrers ab hatxas de vent, qu' uns als altres procuran apagarse, —com si juguessin á un *lío fresco* corretjit y aumentat— movent gran gatzara quan algú no es prou llest pera impedir que li apaguin l' hatxa.

¡Y endevant las hatxas!

Los balls de máscaras, avuy en día casi reduhits als que se celebran en societats mes ó menos recreativas y en casas particulars mes ó menos cursis, tingueren gran importancia en la cort de Lluís XIV, á qui, com es sabut, tractantse de lluhir no li venia de moneda mes ó menos.

La nació dels nostres governants, casi no hauriam de consignarho: tractantse de portar careta no ha quedat may enrera. ¡Y la cosa ja ve de lluny!

Durant la dominació romana, va haverhi máscaras y bullici, com n' hi havia á la mateixa Roma. Vingueren los godos, y volgumentse fer lo serio, per mes que 'l cor se 'ls en hi anava cap á las bromas carnavalescas, se contentaren mirant com nosaltres nos divertiam. Eran una especie de yanquis, pero sense tants *tocinos*, escepció feta de D. Julián, un *esteta* d' aquell temps, que, per mes coincidencia, també va ser gobernador d' Andalusia.

*Vinieron los sarracenos
y nos molieron á palos.*

Pero també permeteren las disfressas ab los esbronchs consegüents.

Després de la expulsió dels árabes, 'ls reys Carlos I y D.ª Joana (en 1523) prohibiren lo Carnaval; pero nosaltres, ó 'ls nostres antepassats qu' eran de la mateixa fusta, y que com nosaltres, ho hauriam permés tot, menos que no se 'ls deixés divertir, s' enteraren de la prohibició com qui sent ploure, y de present ó de

amagat van rendir lo degut homenatge al Carnestoltas.

En cambi, Felip IV en 1637 va proporcionar als madrilenys un Carnaval de *P y P y doble W*. Va fer construir en lo Retiro una especie de *Ramalleras* que tenia 488 finestras, il·luminat per 7000 llums, entre 'ls que no hi havia cap *modernista*. Tota la cort, *per no variar*, va assistir disfressada á n' aquell edifici improvisat, y va ferse un pregó prohibint la entrada en lo mateix á n' als que no portessin careta.

Pero no tots los Felips tenen lo mateix taranná, y Felip V va prohibir las festas á que Felip IV havia prestat lo degut acatament.

Carlos III, considerant que Felip V, son pare, ho havia fet massa fort y recordant las alegrías de Nápoli, ahont havia permanescut quinze anys, va expulsar los jesuitas y va permetre las máscaras, per tot lo qual 'ls espanyols li quedaren molt agraïts.

Per fi, Fernando VII va tallar las alas al Sr. *Carnestoltas*, permetent sols las sevas bromas en las casas particulars; pero María Cris-

tina, mostrantse partidaria de la tabola, va concedirli altra volta totas sas prerrogativas.

Los catalans, á pesar del nostre caràcter serio, som de tot Espanya, 'ls mes aficionats á rendir tribut á aquesta antiga costum, que durant tres días nos fa olvidar las penas del resto del any. Y 's comprén: nosaltres treballém mes que las demás regions espanyolas plegadas, y saborejém, per lo tant, millor que totas ellas aquets días d' esbarjo.

¿Qué te d' estrany, donchs, que LA TOMASA qu' es catalana per naturalesa y alegre per temperament, dediqui un número extraordinari al Carnaval?

Pe 'ls que tot l' any gandulejan y viuen fingint, sempre es Carnestoltas; pe 'ls que treballan y no s' arrastran com las serps, componen sols lo Carnaval, los tres días que precedeixen al Dimecres de Cendra.

¡Catalans: á divertir-se, qu' ara n' es hora!
Després ja tornarem á la *taleyá*....

LO PIERROT DE LA TOMASA.

A UNA MÁSCARA

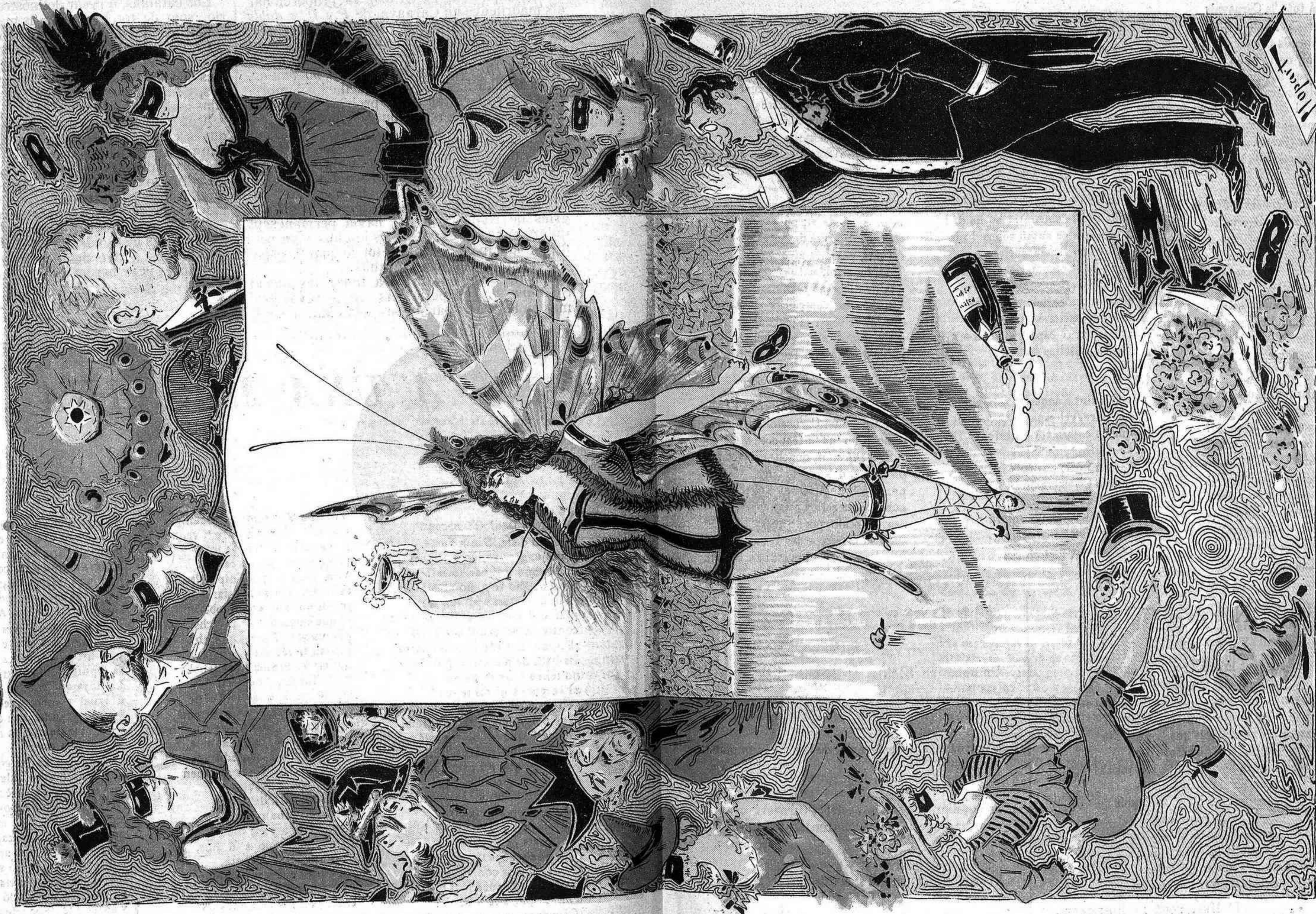
*Este mundo todo es máscaras,
todo el año es Carnaval.*

VALGAM Deu! ¿Tú peraquí?
¡Qui ho diria, Santa Verge...
¡Com enganyan, com enganyan
en lo mon las apariencias!
Sino qu' ho veig, no ho creuria.
¡Tú, que passas per tan seria!
¡Tú, qu' has llensat moltes voltas
contra 'ls balls mil anatemas!
¡Tú, qu' has dit que las que van
als balls de mà caras, prenda,
no tenen seny ni pudor
ni vergonya ni rés tenen.
¡Tú, que tant sempre 't recatas!
¡Tú, tan pulcra y tan discreta!
¡Per cert, que 'm deixas estátich.
¡Per Deu que 'm causa sorpresa!
No, no es que l' i us ó óptica
n' enganyi á ne mi, Angeleta
Si 't coneix, no m' equivoco,
Angeleta, ets tú mateixa.
¡Tú, qu' ets *hica* de Maria!
¡Tú beata poca-pens!
¡Tú, que segons tinch entés
cada vuyt días confessas!
¡Y vens á n' aquí á fé 'l boig
ó millor dit, á fé 'l bestia!
¡Com enganyan, oh, Deu meu,
en lo mon las apariencias!

Tú, que tant sempre 't remilgas
que ni 'ls baixos may se 't veuen,
á n' aquí ho ensenyas tot
perque avuy portas careta.
Vina, ascolta, gran hipócrita,
ascoltam rata d' iglesia:
¿creus qu' á n' aquí trobarás
lo que buscas? ¿Sí? Donchs, l' erras.
¿Creus que 'ls joves que ab tu ballan
pensen en rés més, nineta,
qu' en fer broma y fer tabola.
Error funest, Angeleta.
Qu' ho pensi qualsevol altre
sense instrucció, no es afrenta,
perque, al fi, allá 'hont no n' hi ha
no 'n pot rajá, es vritat neta.
Pro tú, qu' ets ben educada
y tens uns qu' amor encenen
y tens llavis seductors
y una boqueta de perlas,
y parlas divinament
y ets discreta y ets modesta,
y vais molt, sego is tú dius,
y ets una noya decenta,
¿per qué vens aquí á fingir
y á fer forsas de fl.quesas.
ensenyant los teus encants
y vo guent fé 'l calavera?
Los balls de máscaras, nina,

deixals estar per aquestas
que senten desi j de carn,
desi j de carn deshonestas.
Vulgas creure mon consell,
creume á mi, no sigas necia;
fuig d' aquets balls temptadors,
fuig d' aquets balls, Angeleta.
Fuig d' aquets antres perversos
qu' á moltes donan enveja
y en los quals moltes com tu
sa reputació hi enterran.
La noya que com tu cús
d' igual manera que renta
y planxa tan bé com guisa
y en tot lo de casa es mestra,
no necesita per rés
anar del homes darrera,
que quan mes seria la noya
mes se venera y apiècia.
Que 't que cerca esposa honrada
y digna, á ne 't meu entendre,
no a va á buscá en cap ball,
la va á buscá á casa seva.
Per lo tant, ara ja ho sabs,
si vo s respecte mereixem
vulgas tenir convicció
y apren á tenir conciencia.

FRANCISCO SISA

A nom de LA TOMASA, dedico á las simpáticas llegidoras d' aquesta plana, lo present figurí, símbol característich de la nostra época: LA PAPALLONA. Es ella la que, volant de flor en flor pel *camp perdut* de la decadencia moral, ni va endevant ni endarrera. Nascuda per volar, no s' enlayra, rastreija per la terra fugint dels ideals, aixuta de conviccions, esclava de la rutina. ¡Es l' encarcerat figurí del espanyolisme cursi!

CARNAVAL DE TOT L' ANY

Pesi á tots 'ls Carnavals
de Niza, Venecia y Roma,
de Carnavals per fer *broma*
com aquí, no n' hi há d' iguals.

Puig son de condicions tals,
de tan típica calanya,
que cap altra nació 'ns guanya
—per mes que s'hi dongui voltas—
en honrar (?) al Carnestoltas...
¡Ja no hauriam de sé á Espanya!

Desde 'l primer de Janer
al trenta hù de Decembre,
comensant pe 'l primer membre
del Estat fins al darrer,

hi há un deliri verdader,
un *climatèrich* afany
fill d' un fenómeno estrany
causa d' embolichs y nosas,
que fá que 'ls sers y las cosas
fássin Carnaval tot l' any.

Del Carnestoltas que fan
'ls homes públichs aquí,
rés de nou ja se 'n pot dí
haventlos esbroncat tant,

Dins del Carnaval regnant
del África al Pirineu,
tan enmascarats se 'ls veu
al de la *daga* al *baylet*,
al *romani*, 'l *cristianet*...,
que 'ls xiulan per tot arréu.

Civil... y no civilment,
l' Estat lloga, en tots sentits,
las caretas y 'ls vestits
als polítichs ¡la gran gent!

Y com que continuament
mossos, amos y mestressas
també per mor' de las *vessas*
van de *máscara social*,
tot l' any dura 'l Carnava!
¡Com que may faltan disfressat!

Molts de's que usan l' *excel·lencia*
sent *excel·lents*... ¡ja ho he d. !
molts que os entan sobre 'l pit
la creu de Beneficenci;

quins s' ajupan per influencia
á fer de *mediums* eterns
pera obtindre dels Gobernas
una credencial ò vara,
son sempre—tapats de cara—
'ls Carnestoltas moderns.

Seguint á aquestos sers vils
del Carnaval espanyol,
que 'n corren tot un estol
de civils... y no civils.
en tots rams, per tots istils,
sota del Comer honrat,
aquí tot a' ha disfressat;
desde la vergonya entera
als articles de primera.,
primera necessitat.

Que un forn de pa—suposém—
ja no es de pa, ni de coca,
ningú al dirho s' equivoca;
massa que tots ho sabém.

Per aixó 'l pa que 'ns menjém
prenentho molt á la fresca
disfressat ab guix s' engresca
ja fa temps ab molta *barra*;
y ¡es clá! al home un xich panarra
me li arriba á fer la *llesca*.

Las tabernas ja no son
magatzems de ví; puig totas
son uns dipòsits de botas
de verí, per més afront.

Es un crim, vatus 'l mon,
—y de dirho no m' amago—
del ví en los ventrells l' estrago
que 'ns fa *beure* la padrina,
disfressantse ab la *fuschina*
pe 'ls que no més fem pa y trago.

En fí, segons malas veus
está probat cent mil voltas
que 'l pais del Carnestoltas
es aquí: no 'ns 'n fem creus.

Si i' *entrellat*, donchs, 'n treus
oh lector, d' aqueix afany
per que 'i fingiment, l' engany,
governi als sers y á las cosas,
¿encare á afirmar no gosas
que fem Carnaval tot l' any?

PEPET DEL CARRIL

CARNAVALESGA

M' has conegut lo gus!; aixis m' agradas
escotada á desdí
ensenyant las molsudas pantorrillas
y lo blanquissim pit.

No escoltis á ningú dels que 't pred'can
sols m' has de creure á mí
que sens jurarte may com los romántichs
uns amors molt sublims,

dins d' aquet mon infame y miserable
't f'ig viure fe'ís

Dónam lo bras, aném á divertirnos
ja qu' encare som vius;

y si algún día 't xiulan las orellas
desprécia á n' als vehins.

L' HESTANQUÉ DE HOSPITALER

CARNAVALESCAS

Un home ab faldillas fá llástima; una dona ab
calsas fá pó.

Y. NABRAB.

Lo carnaval es la festa major de la miseria humana.

A. B. BRYAN.

Es tan digne de ser respectat 'l Carnaval com la
Quaresma, aquesta sense aquell no tindria rahó deser.

RABYNAB.

Encare que 'l Carnaval s' abolís, sempre quedarían
Carnestoltas.

B. B. ARNAY

UNA CONQUISTA... BUNYOL

Causat de fe 'l calavera
y d' anar sempre al darrera
lo mateix qu' un gos faldé,
d' aquet aixam de modistas,
de cotillayres floristas
y cantantas de café;
y aburit de fer dentetas
d' apuntalar escaletas
y de malmetre cantóns,
sent las mes de las vegadas
la greca de las criadas
y lo blanco del sigróns,
vareig pensá un jorn: ja es hora
qu' aquesta vida traydora
enjuguís á pas: eja,
y 't busquis una xicota
rica, endressada y guapota
qu' ab tú 's vulgui enmaridá.

El jorn que jo aixó pensava
era una nit que 'm trobava
damunt d' un banch estirat,
contemplant la mar blavenca
al costat ¡y! d' un arrenca —
caixals molt atrotinat.

La Lluna sortir volia,
mes son propòsit reuhia
per un nuvolot negrench
d' aquells de formas extranyas
que guardan dins sas ent. anyas
tota l' ira del *avench*.

Tot era silenci y fosca,
no se sentia cap mosca,

ni cap gripau ni merlot;
sols allá, á lo llucy, se veyá,
al flamejá d' una teya,
lo bigoti d' un burot.

De prompte passá una dona
alta, grassa y rodanxona
com la berra d' en Magi
jo faig un crit, ella 's gira,
jo suspiro, ella suspira
y... peix al cove vaig di.

Brunzent com una centella
'm col-loco al costat d' ella
y li dich sens compliments:
"perdona gentil criatura
si ab tan descaro y frescura
t' entretinch per breus moments.

Fastiguejada tal volta
de la meva poca solta
's disposava á marxar;
pero jo pèl bras l' agafó
tot dihent: "l nas t' esclafa
si un pas tornas á donar."

Aném, rateta adorada,
Aném, oh joya pentrada
sota aquell frondós ciré,
y allí 't contaré más penas,
¡oh Reyna de las sirenas!.....
y 'l que mes vaig dir, no ho se

E la sense contradirme,
trás, trás, trás, trás, va seguirme
al bell lloch per mi indicat; ¡
mes ¡¡ay!! jo tot tremolava

y á fan Quirse demanaba
qu' evités un disbarat.

Per fi á n' al ciré arrivarem
y aixis qu' abdos nos posarem
en situació horripilant,
lo nuvol, corrents, fugia
y 'ls nas de la Lluna eixia
per lo cantò de Llevant.

Un ¡¡ay!! dolorós, horrendo,
un xisclet, frèstech, tremendo
semblant al de l' aguineu,
vaig proferir llarga estona
al coneixer la persona
que tenia al davant meu.

La que jo creya una nina,
carinyosa, amable y fina
y 'm causá tanta il-lusió,
era un fabricant de yute,
aficionat al matute
y un tranquil d' ls de debó.

Eca un germá de mon pare
d' una figura molt rara;
era en fi l' oncle Climent,
que disfressat de cuynera
portava dins la pitrera
tres vuytés pléns d' ayguardent.

I.O TIMBALER DEL NOYA

Lo Carnaval de Avuy

EILLS: lo Canaval de avuy
confesso que degenera,
ja que 'l Carnaval de avants
era en tot d' altre manera.
Avants l' home qu' era un ximple
d' home sabi se vestia,
y lo filosof mes serio
fent de *clown* se divertia,
l' infelís u dat d' hereije
un trajo m'istich usava
y la innoble meretriu
l' hábit de Carme portava;
may los pobres se vestían
com ara ab tanta rampoyna,
puig vestían de senyor,
y sens pidolar almoyna.
Duya l' home varonil
faldillas com una dona,
y la dona mes femella
duya calsas; pro ara ¡es bona!
per que ne dihém Carnaval
si ja ningú se disfressa

Surien quatre mamarratxos
á moure un xiquet de fressa
Per sas caretas y trajos
virolats no havém de creure
que son máscaras, perque
lo que son anémho á veure;
¿Veus aquestos *clowns* que ballan
ab messalinas tan bellas
fent brincos, dant trepitjadas
que fan veure las estrellas?
donchsson *clowns* que ja 'l fan d'esma
ximp es son per Carnaval
Y boigs son per la Quaresma
La que va de Messalina
te caralla y t' asseguro
qu' es sa conquista molt fácil
no mes ensenyant un duro.
¿Veus aquest que va de frare?
no 't pensis que aieo sia;
puig de bon ma'í se 'n va
à oír missa cada día.
Un que portá un cap de toro
mes avall vull que reparis

¿Sabs que busca? Á sa Helena
que ha fugit ab un nou París
¿Y aque? De Càliz vingué
remenant molt á tot' hora;
y avuy, com es natural,
s' ha disfressat de... senyora
Per fi ¿veus alla que á un ós
dú un ministre pel ronsal?
¿Veus com balla? va de poble
y d' aixó en dihém Carnaval?
Carnaval avants era un
paréntesis de la vida,
diada que á la Humanitat
Momo á fer broma convidá,
per aixó era convenient
dur caretas; pro 'l qu' es ara
si tothom se la tragués
fora ilógich si 's repara,
ja que fins lo Carnaval
ha arribat á ser mentida,
puig avuy no es mes que la
continuació de la vida

L' AVI RIERA

GOMO EMPIEZA Y GOMO ACABA

Tovar S.

—Aném, hermosa Balbina,
¡d' aqueix Carnaval gosém!
Jo tranquil y tu divina...
¡quina broma que farem!

—¡Soch l' emperador dels gats!
¡Soch lo rey de Barcelona!
—Terminém los *disbarats*...
y ¡au, noy, á dormir la mona!

—Encare estich ensópit,
tinch la butxaca escurada...
¡Jo si que m' hi divertit!
¡Quina broma mes... negada!

ELS GARNESTOLTAS DEL LÍRICH Ó LA FLORBLANGA DEL ADRIÀ

—Mariner, bon mariner
¿com estèu tant cavilós?
—Pensava que als abonats
els hi he ben amagat l'ou.

—¡Y té rahó! ¡mala-
guanyadas quinze
pecetes!

—¡A nosaltres, ens ha-
trastornat aquell ser-
mó del prólech!

—Aquell camp d' aufals m' ha encisat!
—A mi 'ls dàtils de la palmera!

Rocomaném als abonats que ho po-
sin en un quadro. L' autor s' ha
inspirat en las arrecadas de la seva
dida. *A la cuenta era gallega.*

Sortint de un Ball del Liceo

—Noy fins he quedat afònich
 —Ja pots dir qu' hem disfrutat
 y á horas d' are ningú dupta
 qu' eram els héroes del ball.
 —Tu ab aquella *siliciana*
 ¡com t' aprofitava!
 —¡Cà!
 —Quan m' he aprofitat de veras
 ha estat á la mitja part
 ab aquella serpentina
 de formas esculturals.
 —¡Ja es bon carpó! ¡Quins andares
 y quin aire per balla!
 —Ja ho pots ben di. ¡Y quina barra
 per freqüentar restaurant!
 Allá vaig acabá 'ls quartos
 sense poguerla atipar.
 —Y tanta gana portava
 —Una cosa colossal,
 y menjant á *trotxe y motxe*
 mes y mes li anava entrant...
 la gana.
 —Ja estavas fresch.
 —Sí, bullia de vritat,
 porque... ¡gastava unas bromas!
 —Be' ¿que 't dava a'gun abrás?
 No, res d' aixó; ab sorna 'm deya:
 Vina hermós, gratam lo cap,
 y l' esquena, porque 'm pican
 y com si d' ella fos criat
 'm feya cumplir sas ordres.
 —¡Nov quin cas mes singular!
 —Qué?
 —Tot lo qu' are m' explicas
 á mi també m' ha passat
 ab aquesta serpentina
 tan tremenda.
 —¡Estás somiant!
 No pot ser.
 — Ben clar s' explica;
 jo l' he portada del bras
 tot lo vespre á primera hora
 y tú á la segona part...
 —Veig que tens rahó
 —No falla.
 —Pro á tu no t' haurá robat
 Lo relojje com á mi
 —No, porque no 'n porto may,
 Mes... calla, Honttinch la cartera
 Si la pots buscá á ca 'n Taps.
 —¡Lladra!
 —¡Falsa!
 —¡Pilla!
 —¡Cafral!
 —Jurém que la pagarás
 Are anèmsen cap á casa
 que ja fa rato q. ' es c'á;
 de tots modos ningú dupta
 qu' eram los héroes del ball

FRANCESCH COMAS.

TEATROS

NOVETATS

Diumenge passat se despedí la companyia del Sr. Cepillo, que en lo present any no ha trobat cap *filon* de la categoria de *Los dos pilletes*, havent passat una temporada bastant magreta.

■ Fins lo dissapte dia 18 del corrent quedarà tancat aquest teatro pera debutar en dit dia la companyia dramática italiana de Teresa Mariani, una de las actrius mes notables que conta la escena de las Ristori, Pezzana, Marini y Duse.

TIVOLI

Ja s' han fixat los cartells pera la nova temporada de Quaresma en que hí treballará la companyia infantil que dirigeix lo fundador d' aquest género D. Joan Bo-ch.

Lo dia de inauguració está destinat en ser lo dissapte dia 18 y com lo personal y repertori es molt extens, es de esperar se logrará un bon resultat.

ROMEA

Reberem tan notable desengany en la comedia ó saynete de Guimerá titulat *La farsa* que lo millor honor que podem fer á dita obra es pasar per alt, com si son estreno no s' hagués efectuat.

May hauriam dit que lo *cacich* de la literatura catalana hagués escrit una obra tan disbarrada, faldada de sentit comu é inverosimil de la primera escena á la última.

Si aixis com se tracta de lo modern Shakspeare, se tractés del mes incipient autor catalá, estém segurs que *La farsa* ni s' hauria acabat, pero... com era del Sr. Guimerá, *boca abajo todo el mundo*.

Al veurer que 'ns distingia ab la primacia de son estreno sempre vam creurer se tractava de una cosa sobrenatural y en...efecte aixis ha resultat.

¿Perqué no se traduheix en castellá?

GRAN-VIA

Gigantes y cabezudos sarsuela de Echegaray y Caballero, estrenada lo dimars últim obtingué un éxit tan extraordinari que sense pecar de exagerats, no vacilém en calificarlo del mes notable qu' hem presenciat en nostres teatros.

Tots los números de la música sigueren aplaudidissims arrebatant la majoria de ellis y demanantse la repetició, per lo tant se pot dir que hi hagué funció doble.

Lo Sr. Echegaray, sense haver fet un libre superior ha sapigut trobar un argument interessant que dialogat ab la maestia en éll peculiar fa que sigui ap'audit y lo senyor Caballero, s' ha excedit tant en sa part respectiva, que 'ns atrevim á assegurar que pera *Gigantes y cabezudos* ha compost la música mes notable que ha fet en sa llarga y gloriosa vida artistica.

Lo Sr. Guell empresari del teatro, comprenent que 's tractava d' una obra de segurs resultats y que per sas qualitats se feya merexeidora de grans sacrificis s' ha excedit, també en la *mise en scena* encarregant decorat expofes al Sr. Chia qui n' ha sortit del tot victoriós, principalment en lo magnífich teó del 2.º quadro, construhintse ademés un notable atrés y demés artefactos indispensables pera la deguda propletat artistica.

Molt contribuí al notable éxit lograt la inmillorable execusió que hi dongué tot lo personal de la companyia, inclus las masses coral, coreográfica y orquesta, puig tots s' excediren á fi de que *gigantes y cabezudos* obtingués un éxit com pocas vegadas vist, mereixent una distinció especial la triple Srta. Lázaro que estigué feta una verdadera celebritat.

Nostra enhorabona á tots.

UN COMICH RETIRAT.

Campanadas

Nos pregan vários joves de Tiana que fem constar de bona ó mala gana, pero sens perdre temps, qu' un cafeté qu' allí tenen, cabal home de bó, en tots moments tranquil y servicial y gran admirador del Carnaval prepara á corre cuyta la maleta, qu' es igual qu' acabarse la brometa, puig si 'l tal cafeter d' allí s' en vá lo jovent ensopit se quedarà, sense que logri desvetillarse ab ré no tenint qui serveixi bon café.

Ab gust als mentats joves contentém, perquè los seus desitjos comprenem, ja que perdre un amic tan bó y bromista, que dona bon café, es cosa molt trista, y han de impedir sa marxa ¡o 't retoch, si es precis, fentli pó ab armas de foch.

✱

Los mateixos joves nos envian una recepta de gran eficacia pe 's que desitjin acabar los días de la seva vida d' una manera trágica.

Lo recepta es la següent:

S' agafa 'l tron á Barcelona, després d' haver confessat y combregat y haver fet testament, se baixa á Mongat, y un cop en aque- ta població, se puja á la tartana que porta á Tiana... y comensa lo via crucis, ó mes bendit: un torment comparable sols als que 's donavan en la Inquisició, ja que la tartana passa per una riera, ahont hi ha cada sot, capás d' encabir á tota la esquadra espanyola, y ahont sembla que mes de quatre vegadas s' amagan os lladres gots que van á busca de gangas. Lo viatger que no pren las degudas peccacions, es cosa probada qu' arriba á Tiana fet una coca.

¿No hi haurá cap má piadosa que 's dediqui á tapar c'ots?

Sens dupte que en lo Ruff ó á Cafreria, las rieras están en millors condicions de tránsit.

✱

«La premsa de Berlín dona compte d' un ruidós procés que se segueix contra 'l doctor Fied, acusat d' haver venut á molts joves que tenian de compareixe al Consell d' allistament un específich que produhia palpitations. Los que prenian dita beguda 's proposavan quedar exents del servey militar.»

Se veu que 'ls espanyols nos queixém per vici.

Tot lo que aquí 's pensa y 's fa, ja ho han pensat y fet avants los extrangers.

A tot arreu cohuen fabas... y á ca 'n Sagasta á calderadas.

✱

Un capellá italiá que en la actualitat se troba als Estats Units, ha inventat una máquina per votar, per medi de la qual no son possibles las trampas.

Es una invenció dels Planas y Caixals y demás familia pantorrillesca.

Se 'ns asegura que quan en Guimerá s' ha enterat del invent, ha enviat un telegrama de felicitació al sacerdot pe 'l fi moralisador de sa máquina, tan moralisador com lo de la comédia «la Farsa.»

Los muniyors electorals han rigut de las expansions de D. Angel y de la máquina per votar.

De las expansions del primer, per lo infantils, y de invent de capellá, porque ells son capassos de fa sificar no una máquina, sino tot un taller de maquinaria.

¿Cándidos!

L'úndissim estigué lo primer ball que efectuá dissapte passat la distingida societat *Jockey Club* tan per l' aburdó de máscaras, com per la profusió de distingidas senyoretas que lluhian lluxosos trajos de Societat.

En obsequi al *bello sexo* se regalá un artistich programa que cridá poderosament l' atenció.

Pera dissapte proxim anuncia lo segon ball de la present temporada que es de esperar, se veurá igual ó mes concorregut que l' anterior.

No fora de mes que la Junta Directiva trobés la manera de que lo servey de restaurant estigués á la altura deguda; si se fa pagar car, natural es que serveixi degudament.

✱

A proposit de balls de máscaras.

La Comissió de las Escuelas francesas y la de Escuelas Italianas (abduas gratuitas) anuncia los seus respectius balls que donan anyalment, pera los días 11 y 14 del corrent, dissapte y dimars de Carnaval respectivament, los que pera major resultat, han acordat donarlos en nostre gran teatro del Liceo.

Com ja es sabut lo prestiji que tenen dits balls entre nosaltres per tractarse de dugas naciones sumament amigas, augurem not bles resultats en los mateixos de lo que 'ns felicitem ja que 'ls beneficis son pera un acie benefich.

✱

Sembla que 'ls tocinos yank's qu' esperavan trobar moltas agians á Filipinas, hi han trobat se's un roure que dona pinyas.

¡Los está bé per goluts!

D-u vulgui que s' en tornin á sa terra ab los nassos inflats.

✱

Pero, caballers, lo senyor *Perras* y *Monchetas*, se 'ns ha tornat mes escrupulós qu' una monja en Quaresma.

Desde las columnas del seu *Ciuro Universal* (edició de dilluns al vespre) enjega un sermó als homenots que 's disfressan de dona, lluhint los seus encants, que no sembla sino qu' un se trobi al Pi sentint á un orador sagrat.

Compara als que de tal modo 's disfressan als *estetas* de Cadiz, y hasta 'ls voldria fer tancar en lo *quarto de las ratas*.

¡No n' hi ha per tant Sr. *Monchetas*!

En vritat que 'ls que adoptan l' esmentat trajo no denotan un gran gust, pero d' aixó á fer semblants comparacions, hi ha tanta distancia com dels talons de las sabatas, del governador de Madrid á las alas del barret d' eil mateix.

Lo que hi ha á n' aquí es que vosté ha declarat la guerra á las faldillas.

Qu' ho diga sinó la pobre «Fernanda» que va ser espulsada de las columnas del folletí del seu periódich.

No tingui por, D. Francisco: Per la nostra part, encare que 'ls barbuts nos ensenyin las pantorrillas, prometém resistir á la temptació.

✱

Tant que deyam d' en Ferrer y Codina (á *El Eterno etc.*, y ara li ha sortit un competidor á Madrid que li dona las tres bolas y encare 's compromet á tirar sota cama.

Nos referim al relactor de «La Correspondencia de España» D. Ricardo González.

Aquet ja no 's contenta com un dels venedors del quento á robar la palma pera fer escombras, sino que com l' altre venedor roba las escombras fetas.

Va estrenarse «La Walkyria» á Madrid, y 'l senyor González, va dirse, qui 'm fa calentar de cascos; precisament o director del Conservatori de Paris, Mr. Lavignac, qu' es una *vinya* de ciencia musical, va fer una critica d' aquesta ópera, y vaig á atracar-lo.

Y efectivament si per mostra basta un botó, enterinse de lo que deya en l' esmentat diari 'l simpátich González, referent á «La Walkyria».

«Al levantarse el telon la tempestad sa ha calmado. Entonces las seis notas descendentes (si, la, so, fa, mi, re) del motivo de la tempestad, por una modificación rítmica se hacen características en el cansancio de Sigmundo, cansancio debido, en parte á lo terrible de la noche, etc.»

Dos anys avants digué Mr. Lavignac:

«Au lever du rideau, la tempête se calme. Alors les six notes descendentes (si, la, so, fa, mi, re) du motif de la tempête, par une légère modification rythmique deviennent caractéristiques de la lassitude de Sigmund (lassitude causée en partie par la tempête) etc.»

¿Que tal?

Aquets esforços d' imaginació son capassos de portar á la sepultura al Sr. González.

Y si 'ls porta á cap á diari, dintre d' un mes ó molt erro, veurém á l' *etern plagiari* assistint al seu enterro, porque li pertoca anarhi.

Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administraci y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

LA TOMASA
EN UN ASSALTO

Al veure aquet tros de cel
á tots lo cor se 'ls abraça;
pero no s' ha fet la mel,
no, per la boca del ase.